

ŁOWIEZANIN

Tygodnik społeczno-ekonomiczny i literacki, poświęcony sprawom Łowicza i jego okolic. Wychodzi co piątek.

ŁOWICKIE ZAKŁADY METALOWE

Sp. Akc.

w ŁOWICZU
przy szosie Warszawskiej
tel. 34.

ZARZĄD
w Warszawie, Pańska 31
tel. 143-27.

FABRYKA WYRABIA:

Kieraty, młocarnie, sieczkarnie, wialnie, kultywatory i brony. Tkaniny, siatki, plecionki metalowe, wyroby siatkowe i wycieraczki. Wyroby żelazne. Odlewnia żelaza i mosiądzu.

Przyjmuje wszelkiego rodzaju remonty i reparacje. Okoliczni rolnicy mogą otrzymać wszelkie narzędzia rolnicze na splatę.

Dyrektor Łow. Zakł.
inżynier St. Pilarski.

Rolnictwo w Budżecie Państwa na rok 1925.

Interesów rolnictwa dotyczą z bliska trzy Ministerstwa: Rolnictwa i Dóbr Państwowych, reform Rolnych oraz częściowo robót publicznych.

Przeludnienie wsi jest w Polsce bardzo poważne. Rozdrobnienie ziemi ogromne. Warto przypomnieć, iż gospodarstw rolnych powyżej 50 ha mamy 18.906, gospodarstw od 5 ha do 50 ha mamy 961.000, gospodarstw od 2 ha do 5 ha mamy 844.000, a gospodarstw poniżej 2 ha mamy 826.000. Dwie ostatnie grupy posiadaczy rolnych, jeśli żyć pragną i muszą tylko z tego drobnego warsztatu rolnego, to oczywiście, przymierają głodem. Trzy na to są rady: reforma rolna, meljoracje rolne i odpływ ludności rolniczej z roli do innych zawodów lub—w świat.

Dwa ostatnie pokolenia stosowały te wszystkie trzy sposoby. Obliczamy Polaków, rozprószonych po świecie, na 5 — 6 milionów ludzi. Co roku do Ameryki i do Prus, „na Sachsy“, szedł jeden milion dorosłych ludzi z Polski. Dziś drzwi świata—poza Francją — są zamknięte. Ameryka ma ludzi dość. Prusy także, więc tem gwałtowniej puka do drzwi naszych wołanie o ulepszenie warsztatów rolnych, o wykształcenie zawodowe.

W latach przedwojennych rok w rok szły setki folwarków z dobrowolnej parcelacji w ręce chłopskie. Głupie rozporządzenie Ministra Rolnictwa D-ra Bardla z 5 sierpnia 1919 r., iż nikt nie może

sprzedać ani kupić ziemi bez pozwolenia rządu, spowodowało, iż ustala parcelacja, pieniądze chłopskie uległy dewaluacji, a rząd w braku pieniędzy nie mógł szalonych zresztą projektów wykonać. Dziś żaden chłop nie ma pieniędzy na kupno ziemi, kredytu nie ma również.

Wydajność ziemi zwiększyć mogą meljoracje: komasacja, drenowanie, nawozy — sztuczne. Ale i na to trzeba pieniędzy — a tych nie ma, więc widzimy objawy wprost groźne: zamiast się zwiększać — zmniejsza się ilość zużywanych w rolnictwie nawozów sztucznych.

Przesilenie w przemyśle, rzemiośle i handlu wyrzuciło na bruk 200.000 rodzin, które w większości ze wsi przyszły i w biedzie na wieś uciekają. Różnica cen wyrobów fabrycznych i produktów gospodarki rolniczej dokonują reszty. Na wsi jest źle, jest bieda.

W tych warunkach wyteżyć trzeba wszystkie siły, aby nie dopuścić do gospodarczego załamania się 65 % naszych warsztatów produkcyjnych. Trzeba przyznać, że ustawa o kredytach dodatkowych do budżetu na rok 1924 i preliminarz budżetu na r. 1925 wróżą dobrze—widzimy początek inwestycji rządowych w warsztach rolnych.

Dwa Banki państwowe — poza prywatnym Bankiem polskim — służyć mają życiu gospodarczemu Polski: malarolnym — Bank rolny, reszcie — Bank Gospodarstwa Krajowego. Bank Gospodarstwa Krajowego to stary, zasłużony Bank Krajowy we Lwowie, służący przez dziesiątki lat samorządowi galicyjskiemu. W budżecie nie ma naogół śladu rządowych dotacji dla tego Banku, wiadomo jednak, iż kredytami budowlanymi rządu dysponuje ten właśnie Bank, a tak samo swoje sumy obrotowe rząd lokuje w Banku gospodarczym.

Bank rolny otrzymuje obecnie wprost z budżetu państwowego fundusze bardzo znaczne. Nie biorę pod uwagę pieniędzy wyasygnowanych w latach dawniejszych, bo te, jak i gdzieindziej uległy dewaluacji. W r. 1925 Bank otrzymał: 3.000.000 zł. na kapitał zakładowy, 7.000.000 zł. na dotacje, 5.000.000 zł. na pomoc kredytową dla rolników, dotkniętych klęskami żywiołowymi, 1.000.000 zł. na dotacje dla gminnych kas oszczędności. Na r. 1925 przewiduje budżet 15.000.000 zł. dotacji zwrotnej na zakup majątków prywatnych na cele parcelacji i osadnictwa i 12.800.000 zł. na pomoc kredytową dla osadników, 6.370.000 zł. na pomoc kredytową dla komasantów, 15.325.000 zł. na pożyczki na odbudowę budynków, zniszczonych lub uszkodzonych wskutek działań wojennych. Razem tedy otrzymuje Bank Rolny 65.495.000 zł. Jest to jak na początek, suma wręcz imponująca, choćbyśmy nawet przyjęli, że

w ciągu 1925 r. Bank zwrócił rządowi 10.000.000 zł. Inna pomoc rządowa dla rolnictwa jest stosunkowo mniejsza. Meljoracje i komasacje mają 4.424.000 zł., likwidacja serwitutów 847.500 zł., szkoiy rolnicze i leśne 1.996 095 zł. weterynarja 11.293.097 zł. zasiłki dla instytucji 1.000.000 zł., Instytut naukowy gospodarstwa wiejskiego 993.202 zł. zarząd stadnin państwowych 3.260.970 zł.

Pośrednio już z poparciem rolnictwa związane są liczne prace Ministerstwa Robót Publicznych: na drogi i mosty 22.638.714 zł., w budżecie nadzwyczajnym Min. Robót Publicznych mamy jeszcze dodatkowo na drogi lądowe i wodne 4.776.830 złotych.

Może ważniejszym od tych inwestycji dla rolnictwa jest zagadnienie państwowej polityki celnej: opłat wywozowych i przywozowych. Rolnicy bardzo się na tę politykę rządu skarżą. Ale temat to bardzo obszerny. Wróć do niego innym razem.

Posel *Stanisław Rymar.*

Ministerstwo Skarbu o komisjach podatkowych.

Ministerjum skarbu rozesłało do wszystkich izb skarbowych następujący okólnik:

„Nie zważając na wszystkie wysiłki Ministerstwa Skarbu w celu osiągnięcia możliwej prawidłowości i równomierności w opodatkowaniu, akcja wymiaru podatków bezpośrednich w dalszym ciągu nie stoi na wysokości zadania, co powoduje słuszne skargi i narzekania płatników. Nieprawidłowy wymiar podatków, pomimo nader ujemnych rezultatów fiskalnych, przynosi skutki fatalne i pod innymi

względami zrażając szersze sfery społeczeństwa i podkopując powagę władz skarbowych.

Przyczyna nierównomiernego opodatkowania leży w niedostatecznym orientowaniu się władz wymiarowych w stosunkach gospodarczych powierzonych im okręgów i bezkrytycznym poleganiu na informacjach, udzielanych przez członków komisji i przez przygodnie nieraz powoływanych rzeczoznawców.

Jako rezultat tego stanu daje się zauważyć, że w niektórych okręgach wymiarowych ciężar opodatkowania przeniesiono na płatników ekonomicznie słabszych nawet w stopniu zagrażającym nieraz ich egzystencji gospodarczej przy nawet równoczesnym nader ulgowym traktowaniu, oczywiście ze szkodą skarbu, płatników ekonomicznie silniejszych.

W wielu wypadkach organy wymiarowe, wbrew obowiązującym przepisom przyjmują do wymiaru podatku podstawy odmienne od wykazanych w zeznaniach płatników, bez uprzedniego przedstawienia im wątpliwości.

Znaczenie, jakie przywiązują przepisy podatkowe do zeznań płatników, nakłada na władze skarbowe obowiązek dolożenia wszelkich starań w kierunku przekonania społeczeństwa o konieczności składania zeznań, co może być osiągnięte jedynie zapomocą przepisanych ustawami traktowania tych zeznań i dawania wiary tym zeznaniom, które odpowiadają najzupełniej istotnemu stanowi rzeczy z jednoczesnym stosowaniem odpowiednich przepisów karnych do tych płatników, którzy uchylają się od składania zeznań.

Z uwagi na powyższe Ministerstwo Skarbu przypomina, że według obowiązujących przepisów w zakresie podatku dochodowego i majątkowego władza wymiarowa nie może określić odmienne podstaw wymiarowych od podanych przez płatnika w zeznaniu, wniesionem w terminie, jeżeli uprzednio nie dała płatnikowi sposobności do udzielenia

STANISŁAW ŻEGOCKI.

Co każdy polak o lotnictwie wiedzieć powinien.

II

Zbudowano pierwsze skrzydłowce (ornitowtery) o olbrzymich ruchomych skrzydłach, które uderzały o powietrze naśladując lot ptactwa.

Okazały się one całkowicie bezużyteczne.

Zaniechano też budowy ich całkowicie. Badając lot ptaków, zauważono, że istnieje cała kategoria wielkich ptaków, jak orły, sępy, jastrzębie, które mogą utrzymywać się w powietrzu, a nawet przebywać wielkie przestrzenie nie poruszając wcale skrzydłami.

Lot ten nazwano lotem szybowym, okazało się, że da on się z powodzeniem naśladować. Poczęto budować płatowce o skrzydłach stałych, nieruchomych co dało świetne wyniki.

Pierwsze podwaliny naukowe, na których oparte jest całe nowoczesne lotnictwo, położył Liliental.

Mianowicie wykazał on i dowiódł: że jeżeli postawimy płytkę prostopadle do kierunku ruchu, to posuwając ją naprzód natrafi ona na opór powietrza, który musi pokonać — niech szybkość ruchu płytki będzie K , powierzchnia jej — S , gęstość powietrza — r , a opór powietrza, który płytka musi pokonać R . Wówczas mając te dane możemy dokładnie zmierzyć siłę oporu jaki stawia powietrze

$$R = K S r^2$$

Natomiast jeżeli płytka będzie nachyloną do kierunku ruchu to wówczas ten opór R , na zasadzie fizycznych praw składania i rozkładania sił, da się rozłożyć na dwie siły.

$$\begin{cases} R_x \text{ siła wypychająca do góry} \\ R_y \text{ siła działająca w tył} \\ Q \text{ siła ciężkości (siła ciężenia} \\ \text{przyciągania ziemi).} \end{cases}$$

Otóż siła działająca do góry (siła wyporowa) R_x jest pożyteczna i trzeba ją zwiększyć do maximum, aby mogła pokonać siłę przyciągania ziemi Q . Siła R_y jest szkodliwą, trzeba ją usunąć lub zmniejszyć do minimum, aby płytka mogła posuwać się naprzód.

Aby samolot mógł się wznosić i utrzymywać w powietrzu musi być spełniony warunek.

$$\frac{R_x}{R_y} < 1.$$

Teraz możemy sobie odpowiedzieć na pytanie: Dlaczego samolot może wznosić się do góry.

Wracamy do tych prostych wyników otrzymanych przy puszczeniu latawca: **Siła ciągnąca w przód.** Motor w połączeniu ze śmigłem ciągnie w przód niszcząc działanie siły R_y — **Szybkość.** Samolot nabiera rozpędu po ziemi na kółkach — Gdy osiągnie rozpęd (szybkość) dostatecznie wielki wówczas siła R_x (siła wypychająca) staje się tak wielką że jest w możności przewyciężyć działanie siły Q i samolot poprostu zostaje działaniem tej siły wciągnięty do góry. Im większa będzie ta szybkość, tym wyżej da się samolot podnieść do gór y .

wyjaśnień, względnie poparcia zeznania dowodami z ksiąg, lub też w inny sposób.

Nadmienia się przytem, że ściśle i nie budzące wątpliwości zeznania płatników, których moralność podatkowa jest powszechnie znaną, winny być przyjmowane nietylko za podstawę wymiaru, lecz jednocześnie winny służyć za sprawdzian przy ocenie zeznań nierzetelnych

W zakresie podatku przemysłowego winien być jaknajskrupulatniej przestrzegany przepis części trzeciej art. 76 ustawy z dnia 14 maja 1925 roku.

Treść niniejszych uwag izby skarbowe komunikują podległym urzędom podatków i opłat (inspektorem skarbowym) i rozciągną w tym kierunku specjalny nadzór nad działalnością władz wymiarowych

W. Grabski
minister skarbu

Obchód listopadowy.

„Walka o wolność gdy się raz zaczyna
Z ojca w dzieciństwie przechodzi na syna”

O wolność Ojczyzny, spadkobiercy powstańców Kościuszkowskich, podchorążowie i młodzież w r. 1830 walczyli. Nie zrażali się przeciwnościami napotykanymi, nie zważali na krocie nieprzyjaciół, nie oglądali się na opieszalych, nie politykowali..., lecz porwali za broń, by wypędzić precz satrapów moskiewskich. Mimo, iż nie odzyskali to, o co walczyli, Wolność, jednakże walkę tę przekazali następnym pokoleniom, a ci znów następnym i t. d...

Ten nieprzerwany łańcuch dziedziczości trwał nie tylko do ostatniej wojny bolszewickiej, lecz trwa i trwać będzie dopóty, dopóki jedno serce polskie bić będzie.

Że szybkość ta musi być bardzo wielka, mówią o tym liczby.

Dziś samolot jest w stanie przebywać 450 km. na godzinę i przy takiej szalonej szybkości można osiągnąć wysokość 12000 metrów (12 km)

Wytrzymałość samolotu obliczają na 500 godzin. Po tym czasie należy obejrzeć czy nie nastąpiły wytarcia lub uszkodzenia w motorze. Długotrwałość lotu bez lądowania osiągnięto 36 godzin (lot przez ocean Atlantyki do Ameryki). Przeciężna nośność mniejszych samolotów pasażerskich wynosi około 9000 kg.

W Anglii buduje się olbrzymi samolot pasażerski na 500 pasażerów. Poczynając od Lilientala, rozwój lotnictwa szybkim krokiem podąża naprzód. Toteż widzimy że jeżeli w 1903 r. braciom, Wright (Urajt) w Ameryce, udaje się w powietrzu utrzymać zaledwie kilka minut, to już w 1906 r. Santor Dumond przebywa przestrzeń 200 mtr., a 1908 r. Bleriot przelatuje kanał Lamanche.—

Lecz okres największego rozkwitu lotnictwa przypada na czas wielkiej wojny światowej i poraz pierwszy praktyczne zastosowanie lotnictwa na szeroką skalę zostało dokonane wyłącznie dla celów wojskowych.

Co się tyczy samej budowy samolotów, to rozróżniamy następujące zasadnicze części składowe. **Kadłub.** Zbudowany on jest bądź z mocnych prętów drewnianych, bądź metalowych obciążonych

Czy sądzicie, że wysiłki ich poszły na marne? O nie! One przybliżyły nas do Jutrzenki swobody, do tej żreniicy człowieka.

To też chwalebna jest rzeczą, iż rok rocznie upamiętywamy ich wysiłki w postaci urzędzeń obchodów, prelekcji i t. p....

W roku obecnym Korpus Oficerski 10 p.p. wraz z Tow. Nauczycieli szkół średnich, urządził obchód rocznicy listopadowej.

W dniu 26 b. m. zebrali się w kino-teatrze wojskowym wszyscy ci, którzy chcieli oddać cześć i hołd poległym. Sala była wypełniona po brzegi tak, że nie można było gdzie stać, nie mówiąc już o jakimkolwiek miejscu siedzącym. Świadczyć to może o tem, iż wszelkie imprezy urządzone w tym celu, cieszyć się będą zawsze poparciem ze strony społeczeństwa.

Po odegraniu hymnu narodowego, słowo wstępne wypowiedział ze swadą żołnierską kap. Szmoniewski. Po nim chór 10 p.p. poraz pierwszy dający się poznać szerszemu ogółowi, pod batutą por. Burjana odśpiewał „Na święty bój”.

Śpiew wypadł bardzo dobrze i życzyć należałoby, by nieustawał w swej pracy, i jeżeli nadal będzie się ćwiczył stale i pod energicznym dotychczasowym kierunkiem, to naprawdę może być pierwszym w mieście naszym, o ile pozwoli na to znów chór gimnazjum męskiego.

„Salve Regina” Klose i „Cavantine” z op. „Halki” Moniuszki wykonali bez zarzutu: por. Walter na wiolonczeli i por. Kucharski na skrzypcach przy akompaniamencie niestrudzonego p. Brzozowskiego, seniora.

Na koniec części pierwszej odegrana była scena z nocy listopadowej Wyspiańskiego, przez zespół 10 p.p., który wywiązał się doskonale.

Po „Pobudce” odśpiewanej przez chór gimnazjum męskiego mówił o przebiegu powstania p.

plótnem lub aluminium. W kadłubie znajdzie się miejsce dla obsługi, (pasażerów) motoru i ładunku jaki ma zabrać.

Do kadłuba przymocowane są **skrzydła**. Skrzydła przedstawiają sobą duże płaszczyzny, rozpięte na specjalnych wiazaniach, obite plótnem lub aluminium. W zależności od ilości płaszczyzn dzielimy samoloty na 1—2—3 i wielo-płatowce.

Budowa jednopłatowców prawie zarzucona całkowicie, gdyż skrzydła muszą być bardzo długie, przez co wymagają silnego ich umocowania przy kadłubie, co niepotrzebnie samolot obciąża.

Pod kadłubem znajduje się **podwozie**, kółka gumowe na specjalnych resorach. Służą do zadania rozpędu i łagodzenia wstrząśnienie przy lądowaniu,

Sterów rozróżniamy trzy rodzaje. Na ogonie duża płaszczyzna stojąca pionowo— **ster kierunkowy** pozwala aparat obracać w lewo lub prawo płaszczyzny dwie poziome lub jedni stanowią **ster wysokościowy** pozwalający wznosić się do góry lub opuszczać.

Na skrzydłach znajdują się płaszczyzny ruchome, tak zwane **lotki** służące do utrzymania równowagi jeśli pod wpływem wiatru aparat pochyli się na bok.

c. d. n.

prof. Chmura. Przemówienie było tak piękne, tak przystępne i tak umiejętnie przeplatane piosnkami bojowymi, znanymi każdemu z nas z trzydziestego roku, że naprawdę każdego z nas porывało do czynu.

I gdy skończył słowem „Jeszcze Polska nie zginęła”, na dowód prawdziwości tych słów i na podziękę prelegentowi za trud, długo słyhać było niemilkające oklaski.

„Mazur Dwernickiego” w wykonaniu chóru gimnazjum pod kierownictwem p. prof. Kaźmierczaka wypadł nadspodziewanie dobrze.

Po ostatnim śpiewie odniosło się wrażenie, iż chór ten znalazł już drogę dobią, po której ma kroczyć, by odpowiadać zadaniu swemu.

Przeto należałoby życzyć wytrwania

„Redutę Orzona” Adama Mickiewicza oddał z odczuciem i zrozumieniem wieszczka znany nam, p. prof. Turek.

Nieznaną nam była dotychczas p. J. Wojciechowska, która posiadając piękny głos kazała długo czekać ukrywając się w cieni. Niezmiernie jesteśmy wdzięczni tym, którzy z ciemności wydobyli na światło dzienne jej talent.

Orkiestra 10 pp. grając „Duch Wojenny”, „Kwiaty polskie”, „Marsz Sobieskiego” stanęła na wysokości swojego zadania i godnie reprezentuje nie tylko swój pułk, ale i miasto, w którym się znajduje, i napewno nie jedno środowisko większe—pozazdrościć nam może.

Nic dziwnego. Wszak ona znajduje się pod wytrawną ręką kapelmistrza por. Waltera muzyka fachowego. Całą swą znajomość, całą swą energię, cały swój zapal i poświęcenie włożył w nią, i oto doczekał się niezwykłych rezultatów. Widać, iż cały jego wysilek nie poszedł na marne, gdyż natrafił na grunt podatny.

Utwory te oklaskiwane były ze strony publiczności z entuzjazmem. Szkoda tylko, że niektórzy z publiki śmieją się wtedy, kiedy nie zachodzi potrzeba, i pobudzają jeszcze innych. Świadczy to tylko o małym zrozumieniu rzeczy.

Na zakończenie części drugiej i zarazem ostatniej dany był żywy obraz p. t. „Bój pod Grochowem”, który wypadł efektownie przy odpowiedniej dekoracji i sztucznych ogniu, wykonany przez 10 pp.

Dużą zasługę położyli przy urządzaniu sceny, dekoracji, jak również wystawieniu sztuki i obrazu pp. mjr. sztabu jen. Winiarski, kpt. Wojciechowski, Berger, por. Kietliński i Walter, którym się należy podziękować oraz tym wszystkim, którzy poświęcili jakikolwiek trud, by uprzyjemnić wieczór zebranej publiczności.

Spodziewamy się iż nie poraz pierwszy i ostatni widzimy wykonawców wieczoru.

W niedzielę w godzinach popołudniowych odbył się obchód powstania dla żołnierzy i ich rodzin o tym samym programie co i w sobotę.

Mir.

A tryumf da Bóg!..

Uzyskaliśmy to wszystko, czego ojcowie ojców naszych mimo wysiłków uzyskać nie mogli, a teraz pracą najbardziej intensywną budujemy naszą przyszłość.

Sokolstwo za czasów niewoli bardzo pracowało, a obecnie w tym trudzie ustać nie może, przeciwnie — jeszcze intensywniej musi wziąć się do roboty! a tryumf da Bóg!

KRONIKA

Kalendarzyk.

† Piątek Aleksandra M.

Sobota Łucji P. M., Otylii P.

Niedziela Izydora M., Spirydjona.

Poniedziałek Walerjana M., Wiktora.

Wtorek Euzebjusza B. M.

Środa Suchy dzień. Łazarza B.

Czwartek Gracjana B. W.

Wschód słońca g. 7 m. 40. zachód g. 3 m. 25.

— **Pamiętajmy o gwiazdce dla żołnierza.** Zwyczajem lat zeszłych, władze wojskowe łącznie z komitetem specjalnie powołanym urządzają i w tym roku choinkę, czyli tak zwaną „gwiazdkę dla żołnierza”.

O celach i potrzebie gwiazdki bliżej i szerzej nawet pisać nie trzeba tak ona jest u nas miłą—i niezbędną w każdym najmniejszym nawet ognisku domowym, i dlatego w imieniu dowództwa 10 pp. i komitetu gwiazdkowego zwracamy się do całego społeczeństwa łowickiego o pomoc w urządzeniu gwiazdki składając na ten cel dary w naturze lub gotówką w kwaterymistrzostwie 10 pp. Koszary imienia J. Piłsudskiego, od godziny 9 rano—12 i od 2—4 po południu.

Ofiary pieniężne przyjmuje redakcja „Łowiczana” od 10 rano do 1 po południu codziennie.

Nie wątpimy, ani na chwilę, że apel do społeczeństwa nie przejdzie bez echa i nasi obrońcy będą mieć gwiazdkę godną patriotycznego i społecznego księstwa Łowickiego.

— **Odczyt o radjotelefonii.** W sobotę dn. 15 b. m. o godzinie 8 wieczorem w sali klubu Urzędniczo-Obywatelskiego, Stary Rynek, p. profesor Władysław Doleżał wygłosi odczyt o radjotelefonach.

Jak się dowiadujemy odczyt będzie urozmaicony praktycznym pokazem, ażeby każdy z uczestników mógł objąć całokształt wspaniałego wynalazku. Wejście dla wszystkich po 1 złoty od osoby.

Zarząd klubu prosi pp. członków oraz mieszkańców miasta o jaknajliczniejsze przybycie.

— **Uchwały.** XXI posiedzenia Rady Miejskiej m. Łowicza z dn. 29-XI-1924 r. Obecnych radnych 18 Obecnych członków Zarządu Miasta 5 Posiedzenie otwarto o godz. 7 ej m. 20 wieczorem pod przewodnictwem burmistrza p. St. Xiężopolskiego.

Ad 1) 185 Zastępca sekretarza Rady p. Tadeusz Wierusz - Kowalski odczytał w streszczeniu uchwały Rady Miejskiej, powzięte na posiedzeniu w dniu 27 X 1924 r., które przyjęto do wiadomości zatwierdzającej.

Ad 2) 186. Po rozpatrzeniu nagłego wniosku radnego p. Fr. Kokczyńskiego i innych, Rada miejska jednogłośnie uchwaliła przesłać gratulację p. Władysławowi Reymontowi z powodu otrzymania przez niego nagrody Nobla.

Ad 3) 187. Na skutek prośby p. Józefy Bobotkowej, wdowy po św. p. Mikołaju Bobotku szefie biura Magistratu, o przyznanie stałej emerytury, Rada Miejska na wniosek radn. p. Kokczyńskiego jednogłośnie postanowiła wypłacić p. Bobotkowej jednorazową odprawę w wysokości trzech miesięcznych poborów, pobieranych ostatnio przez św. p. Bobotka.

Ad 4) 188. Uwzględniając prośbę p. Józefy Bobotkowej o wypłacenie jej 486 zł. kosztów po-

grzebu męża, Rada Miejska jednogłośnie postanowiła 486 zł p. Bobotkowej wypłacić.

Ad 5) 189. Po rozpatrzeniu wniosku Zarz. Miasta z dn. 21-XI-1924 o zakupieniu 150 akcji VI emisji Banku Komunalnego w Warszawie, Rada Miejska jednogłośnie postanowiła akcje kupić.

Ad 6) 190. Na wniosek radnego p. Kokczyńskiego Rada Miejska jednogłośnie obrala do Komisji Dokształcenia Zawodowego radnych ks. Stefana Zawadzkiego i p. Adama Szeremietiego przez aklamację.

Ad 7) 191. Rada Miejska jednogłośnie uchwaliła preliminarz budżetowy na 1925 rok:

W dochodach: zwyczajnych 716,000, nadzwyczajnych 424,300 razem 1,140,550, w rozchodach: zwyczajnych 707,000, nadzwyczajnych 433,550, razem 1,140,550.

— **W sprawie zwalczania analfabetyzmu:** Analfabetyzm jest jedną z najstraszniejszych przeszkód w postępie kultury i społecznienia. Walka z nim napotyka na poważne trudności z powodu braku zrozumienia potrzeby książki i bierności mas analfabetów. Niezmiernie doniosłem jest zbadanie sposobów, które mi się szczyły umiejętność czytania i pisaną wśród ludzi dorosłych, którzy nie przeszli przez szkołę. Dział Oświatowy Centralnego Związku Kolek Rolniczych opracował kwestjonarjusz, który szeroko ujmuje sprawę analfabetyzmu i ogłosił konkurs z nagrodami w biblioteczkach i książkach za najlepsze odpowiedzi na ten kwestjonarjusz. Kwestjonarjusz można otrzymać w Centralnym Związku Kolek Rolniczych. Warszawa Tamka 1. Termin odpowiedzi upływa na Nowy Rok.

— **Z Koła przyjaciół Harcerza przy drużynach żeńskiej i seminaryjnej.** Dnia 13-go b. m. t. j. w sobotę w sali gimn. żeńskiego o godz. 6-iej pp. odbędzie się ogólne zebranie, na które zaprasza swych członków oraz sympatyków tegoż Koła *Zarząd*

— **Z Muzeum im. Wł. Tarczyńskiego.** Do muzeum im. Wł. Tarczyńskiego w dalszym ciągu złożyli następujące przedmioty: p. Wł. Koźmian: Filiżankę ze spodkiem porcel. bez marki z malaturą chińską według podania rodziny, ofiarowaną przez króla Stan. Augusta, z własnej fabryki, Miecznikowi sędziemu i posłowi na sejm Andrzejowi Koźmianowi p. Kazimierz Nowakowski: Najwyższy Reskrypt Mikołaja II z powodu 50 lecia reformy włośc. w gub. nadwiśl. i różne dokumenty, p. Włodzimierz Leontjew: Krzyż żel. ros. „Gallipoli 1920-1921” na pam. pobytu w Turcji rozbitków ros. arm. gen. Wrangla i różne monety. P. Mieczysław Rychter: Krzyż bronz. ze wstążką, za powst. górnośląskie i dokumenty wojenne, p. Leokadja Ostromięcka z Aleksandrowa Kujaw.: Order ros. św. Andrzeja cynowy z ramy od portretu, p. Roman Zanozik: Medal ros. bronz. na pam. 500 lecia pnowania domu Romanowych.

— **Z życia działwy szkolnej.** W dniu 16 listopada b. r. w sali robotników chrześcijańskich „Spójnia” przez dzieci ze szkoły miejskiej męskiej w Łowiczu odegrany został obrazek sceniczny p. t. „Za głosem Bożym” w czterech odsłonach.

Od czasu wskrzeszenia Polski wspomniana szkoła nie zdobyła się na nic podobnego, aż dopiero obecnie zaczyna się dźwigać w górę chce i pragnie pokazać że i tam wre praca.

Nie traćmy nadziei, a przekonamy się, że te biedne i nędzne dzieci ze szkół miejskich pokażą nam jeszcze coś wznioślejszego. Nie dzieci jak teraz, ale rodzice będą sobie zebrać łamać pchając się żeby coś podobnego zobaczyć.

Jak chodzą wieści to głównymi organizatorami wspomnionego — byli: Kierownik szkół miejskich męskich p. St. Palczyński i czcigodny ks. Przyborski prefekt tychże szkół i wikarjusz Kolegiaty Łowickiej.

Nadmienić wypada, że skromna sala Spójni prawie że po brzegi była zapełniona mile widzianą publicznością. Szkoda bardzo wielka, że nie rodzicami dziećmi uczęszczających do szkół miejskich, a tylko ich dziećmi. Z powyższego śmiało sądzić można, że rodzice bardzo mało a nawet wcale nie interesują się dziećmi i szkołą.

Rodziców na przedstawieniach dziecięcych wcale nie bywa aż wstyd żeby coś podobnego mogło się w Łowiczu zdarzyć, gdzie do tysiąca dzieci chodzi do wspomnianych szkół.

Ale cóż mamy się dziwić że rodziców nie było kiedy i tych panów którzy się wielkimi dobrodziejami i ojcami szkół miejskich mianują też tam było brak.

Dozór Szkolny i Opieka Szkolna pomimo że mieli zaproszenia osobiście wręczone też jakoś nie dopisali swojemu obowiązkowi. — A z Rady Szkolnej Okręgowej to tylko jedną osobkę widziałem.

Łowicz dnia 27-IX 24 r.

Widz.

— **Zebrań wierzycieli.** Osoby zainteresowane w obronie ich wierzitelności od pokrzywdzenia przy spłacie są prozono o zgłoszenie się do kancelarji notariusza Szeligowskiego w Łowiczu Stary Rynek № 3 codziennie od 10 do 2 g. i od 4 do 7 po południu w celu zapisania się w poczet członków organizowanego w Łowiczu Oddziału Zrzeszenia wierzycieli oraz o przybycie w dniu 18 grudnia o godz. 7½ wiecz. Do Banku Ziemi Łowickiej na zebranie organizacyjne powyższego Oddziału.

— **Ze Związku Ziemi.** Zarząd Związku zwraca się do pp. ziemian o łaskawe deklarowanie w redakcji „Łowiczana” lub w Związku darów na gwiazdkę dla żołnierza.

Dary w naturze przyjmuje kwatermistrzostwo 10 p.p. koszary im. J. Piłsudskiego, od g. 9 rano do 12 i od 2 do 5 po południu, w gotówce zaś sekretarjat Związku lub red. „Łowiczana”.

Zarząd.

— **Nowe Mapy ściennie.** Do księgarni K. Rybackiego w Łowiczu Wydawnictwo „Kresy” w Cieszynie nadesłało bardzo dobre wydanie map ściennych wykonanych w zakładach kartograficznych G. Freytaga et Berdta w Wiedniu. Mapa fizyczna Europy, Azji, Afryki, Australji i planigloby po zł. 10 Ameryki północnej i południowej z 4-ch wielkich arkuszy pięknie kolorowane po zł. 20

OGIARY.

Na gwiazdkę dla najbiedniejszych dzieci na ręce Narodowej Organizacji Kobiet.

Inżynierostwo Wojciechowsky 10 zł.

Na gwiazdkę dla żołnierzy.

Inżynierostwo Wojciechowsky 10 zł. Boski 20 zł.

Na gwiazdkę dla dzieci na Korabce.

M. Otdakowska 3 zł.

Podziękowanie.

Kolegom, znajomym i wszystkim uczestnikom w oddaniu ostatniej przysługi ś. p. Ryszardowi Wojciechowskiemu, składają serdeczne „Bóg zapłać!„

córki, siostra, zięć, wnuczki, wnuki i prawnuk.

Informacje.

— **Wymiana biletów zdawkowych.** W myśl rozporządzeń, dotyczących zmiany ustroju pieniężnego Ministerstwo Skarbu rozporządzeniem, z dnia 21 października br. zarządziło z dniem 1 listopada br. wymianę biletów zdawkowych wartości poniżej jednego złotego, a mianowicie wartości 1 grosza, 5 groszy, 10 groszy, 20 groszy oraz 50 groszy na monety zdawkowe, bilety zdawkowe 1 i 2 złotowe, lub też bilety Banku Polskiego.

Wymiana dokonywana będzie do dnia 31 stycznia 1925 r. przez Centralną Kasę Państwową, Kasę Skarbowe, Oddziały Banku Polskiego, oraz Kasę Rządową w Gdańsku. Obok wymiany instytucje te będą przyjmowały bilety zdawkowe od dnia 31 stycznia 1925 r. przy uiszczeniu wszelkich należności.

Bilety zdawkowe przedstawione do wymiany oraz przy uiszczeniu należności winny być posortowane i ułożone w paczki jednej wartości.

Bilety zdawkowe wartości do jednego złotego, które od dnia 1 listopada wpływać będą do Kas, nie będą w dalszym ciągu puszczone w obieg i unieważniane będą przez dziurkowanie.

— **Wymiana pożyczek państwowych na pożyczkę konwersyjną.** Z różnych stron dochodzą nas zapytania, czy odczekać jeszcze z wymianą pożyczek państwowych na pożyczkę konwersyjną.

Wobec tego stwierdzić należy, iż ostatnio jeszcze podało Ministerstwo Skarbu do wiadomości, że o przedłużeniu terminu konwersyj poza 31 grudnia mowy nie ma.

— **Przedpłata na podatek przemysłowy na rok 1925.**

Świadcstwa przemysłowe i karty rejestracyjne na rok 1925 winny być wykupione w listopadzie i grudniu b. r., w przeciwnym razie przewidziane są kary w wysokości 3—20-krotnej kwoty nieuiszczonej za świadectwa. Za niewykupienie należytego świadectwa, względnie prowadzenie składu bez karty rejestracyjnej, Urzędy Skarbowe nakładają obostrzone kary. Świadcstwa i kary można wykupić w Kasach Skarbowych.

Zwracamy przytem uwagę, że Urzędy Skarbowe otrzymały polecenie, aby ze względu na interes Skarbu Państwa przystąpiły już z początkiem stycznia 1914 r., do kontroli świadectw przemysłowych i w danym razie bezwzględnie wdrożyły postępowanie karne za posiadanie niewłaściwego świadectwa przemysłowego. W interesie ogółu leży, aby wykupić świadectwa w jaknajkrótszym czasie i nie odkładały wykupna świadectw na ostatnie dni grudnia kiedy to z powodu natłoku w kasach, łatwo mogą się narazić na niemożność nabycia świadectw, a w następstwie tegoż na ewentualne kary.

Protokół.

Stosownie do odezwy Rady Naczelnej do spraw pomocy młodzieży akademickiej z dnia 15 września r. b. L. 550 został zorganizowany Komitet Miejskowy Tygodnia Akademika w skład którego weszli: Przewodniczący, vice-Burmistrz St. Xięzopolski, członkowie: pp. Eugenia Tatarzyńska, Marja Szajdingowa, Eleonora Gierasiewiczowa, Burmistrz Leon Gołębiowski i Sekretarz Sergjusz Kazancew. Następnie miasto zostało podzielone na 5 dzielnic i uproszone p. p. Tatarzyńska, Szajdingowa i Gierasiewiczowa zajęły się zbieraniem fantów i zakończyły takowe w dn. 9 b. m. Po tem przystąpiono do sformowania listy fantów i ponumerowania takowych liczba których wyniosła 200.

Sformowane listy fantów w dwóch jednakowych egzemplarzach zostało przesłane do zatwierdzenia w dn. 11 b. m. Radzie Naczelnej w Warszawie i po zatwierdzeniu takowych Komitet Miejskowy naznaczył urządzenie loterii na dzień 16 u. m. w sali Kina 10 p. p., którą to salę zaofiarowało Dowództwo 10 p. p. Niezależnie od tego, od chwili rozpoczęcia sprzedaży losów, t. j. od godziny I w południe, przygrywała bezinteresownie orkiestra 10 p. p. podczas rozlosowania i wydawania fantów aż do końca, do godz. 9 wieczorem.

Następnie sporządzone zostało sprawozdanie z odbytej loterii które z pozostałemi i nierozsprzedanemi losami w liczbie 78, listą nierozlosowanych fantów, które sprzedane były z licytacji, oraz gotówką w sumie zł. 850 przesłane zostały na conto czekowe Nr. 6586 Rady Naczelnej w Warszawie, w dn. 24 listopada b. r.

Przyczem Komitet postanowił, w myśl uchwały Rady Ministrów z dn. 30 I-22 r. przesłać w jaknajkrótszym czasie Urzędowi Skarbowemu Akcyz i Monopoli państwowych w Skierniewicach za pośrednictwem Inspektora p. Skowrońskiego w Łowiczu sprawozdanie z odbytej loterii wraz z dowodami.

Uważając sprawę loterii za zlikwidowaną, Komitet Miejskowy w dniu dzisiejszym zostaje zlikwidowany, protokół zakończony i podpisany.

Przewodniczący (--) S. Xięzopolski. Członkowie: E. Tatarzyńska, E. Gierasiewiczowa, Marja Szajdingowa, L. Gołębiowski. Sekretarz (—) S. Kazancew.

Kalendarz Gospodarski i Kółek Rolniczych C. T. R.

wyszedł z druku w ostatnim tygodniu i jest do nabycia w księgarniach, Okręgowych Towarzystwach Rolniczych i Administracji Gazety Gospodarskiej Warszawa ul. Kopernika 30.

Cena Kalendarza wynosi 2 zł.

Cena ogłoszona poprzednio w wysokości 1 zł. była mylna. Kalendarz Gospodarski K. R. tak pod względem treści jak i szaty zewnętrznej, przedstawia się bardzo okazale.

SPRZEDAJE SIĘ PLAC

na ulicy Piotrkowskiej Nr. 17 wiadomość u Władysława Kwiatkowskiego na Kostce Nr. 19.

EMIL BALCER

W ŁOWICZU

Nowy Rynek 12.

POLECA PO ZNIŻONYCH CENACH:

Naczynia aluminiowe w dobrym gatunku. **Wyroby niklowe** jak: tace, cukiernice, masielniczki. Noże, widelce i podstawki do nich, łyżki w różnych gatunkach. Patery do owoców i nożyki. Noże kuchenne i rzeźnicze. **Naczynia emalowane:** miski, kubły, kotły, młynki, tarki, żelazka do prasowania, primusy i wszelkie wyroby żelazno-blaszane.

Łyżwy podwójne i pojedyncze ostrze. **Broń myśliwska** i krótką, naboje śrutowe i rewolwerowe w najlepszym gatunku. **Przybory myśliwskie.** **Żarówki**, przewodniki miedziane i wszelkie **artykuły elektrotechniczne.**

Łowicka Przetwórnia Cukrowo-Miodowa JULJUSZA GIERASIEWICZA

Rynek Kościuszki 15

POLECA:

Doskonale, czysto-miodowe pierniki w kilkunastu gatunkach. **Przekładańce.** Orzeszki miodowe i cukrowe do bakalji. Czekoladki nadziewane, karmelki nadziewane i lodowe. Pralinowe na choinkę. Miodownik do potraw. Marmoladę. Powidła. Herbatniki mieszane. Badjanki. Angielskie. Cukiernia przyjmuje zamówienia na torty, kremy, lody, ciasta i piramidy, wykonane z najlepszych surowców i najgustowniej wykończone.

Owocyki marcepanowe na choinkę !!

NA GWIAZDKĘ!

KSIĘGARNIA K. RYBACKIEGO
W ŁOWICZU

Poleca wielki wybór książek dla dzieci i młodzieży

PAPIER LISTOWY

z kopertami w ozdobnych pudełkach

Kalendarze ścienne do zrywania
po zł. 1.20.

OBRAZY OLEJNE

Kijowskiej Szkoły Sztuk Pięknych pozostawione
w komis po zł. 20 i 30.

Podróż po Łowiczu

z przeszkodami. Gra towarzyska na nieograniczoną ilość osób. Cena złotych 2.

Kinematograf „EOS“

W sobotę dnia 13 XII i w niedzielę dnia 14 XII r. b.

„Upadek Troji“

Najcudniejsza baśń antyczna „Iliada“ według Homera
(serja II)

Dzieje najpiękniejszej Kobiety, która zaważyła na losach państwa, o którą walczyły narody, dla której runęły mury Troji.

W rolach głównych: Ada Darelea i Gajdarow

Z powodu nadmiernego opodatkowania

15 Warsztatów Tkackich

z całym kompletnym urządzeniem i towarem do sprzedania oraz budynek do wdzierżawienia.

Wiadomość ul. Zduńska Nr. 8 W. Wyrzykowski.

CHRZEŚCIJAŃSKIE TOWARZYSTWO DLA HANDLU I PRZEMYSŁU

„ZIARNO”

Spółka z ogr. odpow.

w ŁOWICZU, Aleja 3-go Maja № 7 (Wjazdowa)

Kupuje bezpośrednio od pp. rolników po cenach giełdowych:

żyto	wykę
pszenicę	rzepak
owies	groch
jęczmień	fasolę

oraz sprzedaje na kredyt i za gotówkę: Mąkę żytnią, mąkę pszenną, otręby i wszelkie produkty rolne.

DZIAŁ OPAŁOWY

został zaopatrzony w pierwszorzędny węgiel z głębokich kopalń oraz drzewo opałowe różnych gatunków.

Dostawa wszystkich produktów wprost do domów.

Kupującym większe ilości — kredyt wekslowy lub otwarty.

5—5

Zawiadomienie.

Zarząd Towarzystwa Rzemieślniczego w Łowiczu zawiadamia P. T. członków że zwyczajne Walne Zgromadzenie członków Towarzystwa odbędzie się w Niedzielę d. 14 grudnia r. b. o godz. 2¹/₂ pp. w lokalu własnym, przy ul. Mostowej.

Porządek dzienny:

1. Zagajenie.
2. Wybór prezydium.
3. Sprawozdanie z działalności Zarządu za rok bieżący.
4. Rozpatrzenie i zatwierdzenie rachunkowego sprawozdania za r. b.
5. Zatwierdzenie budżetu na rok następny.
6. Uchwalenie wysokości składki członkowskiej i wpisowego.

Ogłoszenie.

Magistrat miasta Łowicza podaje do wiadomości mieszkańców miasta, że w celu udostępnienia kąpieli postanowił w dni piątkowe zniżyć dotychczasowo pobieraną opłatę w łaźni parowej z 80 gr. do 50 gr., wanny zwyczajne pojedyncze z 1,50 zł. do 1 zł. i wanny zwyczajnej podwójnej z 2,50 zł. do 2 zł.

Magistrat.

Leonard Sawicki mieszkaniec stacji Bednary gm. Kompina pow. Łowickiego zgubił wyciąg z ksiąg ludności wydany przez Magistrat m. Łowicza w czerwcu r. b. dla siebie i córki Marji. 3—1.

Frain Troche zgubił książeczkę wojskową wydaną w P. K. U Łowicz. Łaskawy znalazca zwróci Podrzeczna 49. 1—1